

Erik Borälv, +4684733222

Erik.Boralv@VINNOVA.se

Datum
2013-03-15

Diariernr
2012-02358
Ert diarienummer
N2012/3599/ITP

1 (1)

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Redovisning av regeringsuppdrag öppnadata.se

VINNOVA har fått i uppdrag att utveckla en teknisk plattform för förmedling av data som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande – öppnadata.se.

Resultatet från uppdraget redovisas härmed.

Genomförandet har haft som övergripande syfte att utveckla en initial teknisk plattform för förmedling av data samt att skapa ett öppet forum för dialog och samråd.

I detta ärende har generaldirektör Charlotte Brogren beslutat. Erik Borälv varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Ann-Mari Fineman deltagit.

Charlotte Brogren
Generaldirektör

Erik Borälv
Handläggare

Bilaga: Rapport med genomförande, budget och associerade aktiviteter.

Öppnadata.se

Delredovisning av regeringsuppdrag för den tekniska plattformen
öppnadata.se - en portal för innovation
(dnr 2012-02358)

2013-03-15

1.1 Sammanfattning

Regeringen har gett i uppdrag åt VINNOVA att under 2012 utveckla en teknisk plattform för förmedling av data som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande, samt att under 2013 och 2014 vidareutveckla denna. Plattformen heter öppnadata.se.

För uppdragets långsiktiga strategi har VINNOVA har tillsatt en *styrgrupp med representanter från Näringsdepartementet och Socialdepartementet*. Representanterna har utsetts av respektive departement och består av Leif Callenholm (förvaltningschef, VINNOVA), Anneli Hagdahl (departementssekreterare, Näringsdepartementet) och Gustaf Johnssén (kansliråd, Socialdepartementet). Styrgruppen samlades den 22 november 2012 för att gå igenom former för uppdraget.

Ett *Forum för öppna data* har bildats tillsammans med SKL, E-delegationen och Näringsdepartementet som huvudarrangörer. Samtliga forumträffar har webbsänts live med betydande antal deltagande online. De tre träffar som har hållits under hösten 2012 har samlat relevanta aktörer inom området. Information har delats och kontakt har tagits med samtliga i uppdraget utpekade samrådsparter, främst genom deltagande i detta forum. Forumen har även använts till kommunikation om viktiga nyheter, som en mötesplats där man kan hitta aktörer med rätt kunskap, för att sprida kunskap och insatser på området, och för att skapa samråd kring olika initiativ.

För skapandet av den tekniska plattformen har arbetet baserats på den förstudie som genomfördes inom ramen för arbetet med regeringens e-förvaltningsstrategi. Forum för öppna data och separata workshops har använts för att kvalitetssäkra upplägget. En s.k. *betaportal direktupphandlades, utvecklades och lanserades den 14 december 2012*. Betaportalen har byggts av Softhouse med stöd av Generic. Betaportalen ska främst användas för utvärdering, i syfte att ta fram en plan för vidareutveckling under 2013. Antal datakällor i portalen är därför i dagsläget begränsat.

Andra länder har delvis redan gjort det som beskrivs i regeringsuppdraget. Att dra lärdomar från andras länders och nationella aktörers erfarenheter har varit ett viktigt inslag. Att delta i konferenser, seminarier och workshops har varit ett centralt sätt att både fånga och sprida erfarenheter. *Kontakt har etablerats med centrala aktörer* som Open Data Intitute (ODI), Open Knowledge Foundation (OKFN) och European Public Sector Information Platform (ePSIconf).

Under 2012 har projektledningen på VINNOVA medverkat i ett 20-tal sammankomster för att *kommunicera kring arbetet med den tekniska plattformen*. Bland aktiviteter kan nämnas Internetdagarna (API), i-Days (visualiseringar), Kommunförbundet Skåne (kommundata), Hacks&Hackers (databasjournalistik), IT-branschens råd för öppna data (privata företag), Geodatarådets styrelse (geodata) och Språkrådet (metadata).

För uppdragets genomförande har fram till idag förbrukats 723 027 kronor, fördelat på 59 670 kr (extern dialog), 360 000 kr (tävlingar), 286 135 kr (teknisk utveckling), samt 17 223 kr (resor).

1.2 Bakgrund till uppdraget

I regeringsbeslut¹ till VINNOVA ges följande uppdrag. Beskrivningen nedan inkluderar endast de operativa delarna från uppdragsbeskrivningen.

1. Regeringen uppdrar åt Verket för innovationssystem (VINNOVA) att under 2012 utveckla en teknisk plattform för förmedling av data som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande samt under 2013 och 2014 vidareutveckla denna. Plattformen ska kallas öppnadata.se - en portal för innovation. Uppdraget ska utföras i samverkan med för uppdraget relevanta aktörer.
2. I utformningen av insatser ska VINNOVA särskilt uppmärksamma hur medborgarnas, företagens och andra aktörers vidareutnyttjande av offentlig information kan underlättas. Insatserna ska utformas med beaktande av integritets- och säkerhetsaspekter.
3. Plattformen ska förmedla data samt färdigutvecklade appar och e-tjänster. Plattformen ska tillhandahålla en samlad miljö för utvecklare. En pilot ska drifvas senast den 31 december 2012. De erfarenheter som samlats inom E-delegationens pilotprojekt om en förvaltningsgemensam tjänstekatalog ska beaktas.
4. VINNOVA ska samråda med Rådet för innovation och kvalitet i offentlig sektor (S 2011:06), e-delegationen (Fi 2009:01) och verksamt.se, samt söka samråd med företrädare för civilsamhälle, it-branschen, Sveriges kommuner och landsting (SKL) samt relevanta myndigheter och statliga bolag.
5. VINNOVA ska för uppdraget tillsätta en styrgrupp där det ska ingå representanter från Näringsdepartementet och Socialdepartementet. Representanterna från departementen utses av respektive departement. Verket bestämmer i övrigt styrgruppens sammansättning.

1.3 Lärdomar att uppmärksamma

I anslutning till arbetet med regeringsuppdraget har vi gjort följande observationer:

- **Det finns betydande utbildnings- och kompetensbehov bland svenska aktörer och beslutsfattare.** Det behövs stärkt engagemang från flera håll. Intresset för öppna data är stort. De som är aktivt engagerade idag är i huvudsak individer. Till och med Umeå kommun benämner sin pilotverksamhet med att skapa en kommunal portal för öppna data som ”punk”-liknande. SKL har inte längre har en nationell samordnare för öppna data. Det behövs dedikerad tid och resurser för att handgripligen stödja (främst små) kommuner.

¹ <http://www.vinnova.se/PageFiles/591806061/%c3%96ppen%20data%20-%20regeringsuppdrag120726.pdf>

- **Svenska myndigheter vill men kan inte.** Centrala myndigheter ser möjligheter till betydande ökad användning av det material som idag inte är tillgängligt eller är avgiftsfinansierat. Vissa aktörer misslyckas trots avsikt att tillgängliggöra data. Bland VINNOVAs stödinsatser till organisationer för att öppna upp datakällor finns exempel på hur arbetet kör fast och inga datakällor alls öppnats. En skyldighet att ta betalt för tillgängliggörande, en osäkerhet samt ekonomiska och juridiska hinder kring uppdraget, kvalitet och rättigheter hör till problemen.
- **Det finns alternativa sätt att driva frågan om vidareutnyttjande av data.** Storbritanniens initiativ The Open Data Institute (www.theodi.org) visar inte bara på politisk handlingskraft utan genererar resultat² genom att organisationen har en möjlighet att agera på ett sätt som inte alltid är möjlig från statliga organisationer.

1.4 Uppdragets genomförande

- Not 1. En styrgrupp för uppdragets långsiktiga strategi är tillsatt.
 Not 2. Samråd och dialog sker främst genom Forum för öppna data.
 Not 3. En struktur för projektets genomförande har implementerats.

Styrgrupp

VINNOVA har tillsatt en styrgrupp med representanter från Näringsdepartementet och Socialdepartementet. Representanterna har utsetts av respektive departement och består av:

- Leif Callenholm, förvaltningschef, VINNOVA
- Anneli Hagdahl, departementssekreterare, Näringsdepartementet
- Gustaf Johnssén, kansliråd, Socialdepartementet

Styrgruppen har haft ett möte, den 22 november 2012, där styrelsens uppgift och former fastställdes, samt regeringsuppdraget och initial genomförandeplan (se avsnittet Arbetsplan nedan) gick igenom.

Projektledning

VINNOVA har tillsatt en projektledning för regeringsuppdrag bestående av ansvarig linjechef (Ann-Mari Fineman), sakansvarig handläggare (Erik Borälv) och sakkunnig handläggare (Alexander Alvsilver).

² Startupföretaget Mastodon C lånade lokaler vid och fick stöd av Open Data Institute för att genomföra en studie om användningen av läkemedelssubstansen "statiner". Statiner används för att minska risken för hjärt-kärlsjukdom och säljs i preparat från olika märken. "Its findings estimate that in 2011, NHS England had an average £27 million a month of 'potentially unnecessary' expenditure on two brand-name statins, and that, if the research had been conducted the previous year, over £200 million could have been saved in this class alone." [Open-access Rxing data can save NHS millions: study, UK News, January 08, 2013, PharmaTimes](#)

Figur 1. Översiktlig bild över regeringsuppdragets organisatoriska uppbyggnad.

Samråd

Information har delats och kontakt har tagits med samtliga i uppdraget utpekade samrådsparter. Samråd har huvudsakligen genomförts genom öppna forummöten, som även videosänds och arkiveras. (Se avsnitt 2.1) För vissa frågor, t.ex. kring E-delegationens projekt om en förvaltningsgemensam tjänstekatalog har skett särskilt samråd skett.

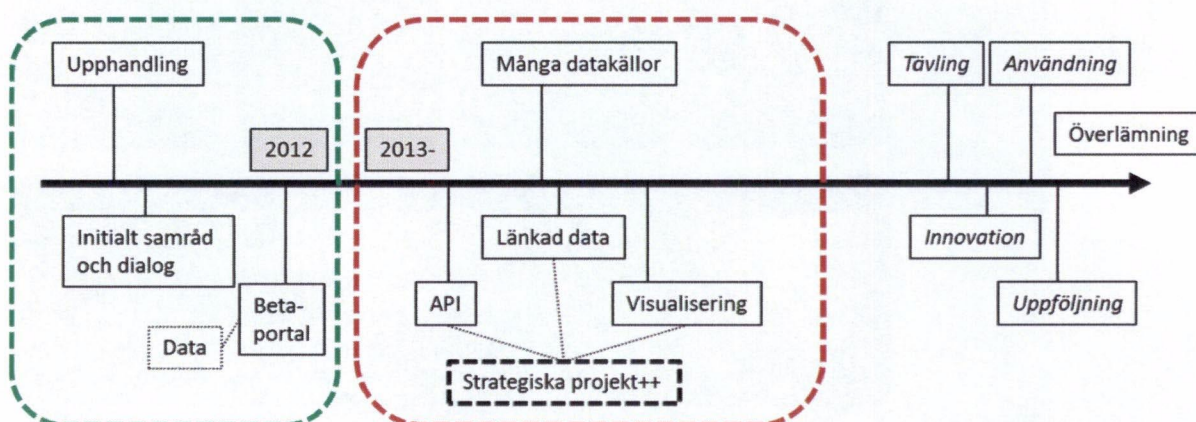
Arbetsplan

Regeringsuppdragets genomförande har initialt delats in i fyra områden:

1. Strategiskt arbete – styrning och förankring;
2. Teknisk plattform – portalen självt;
3. Utveckla ekosystemet - stimulera, prioritera och driva strategiska utvecklingsprojekt; och
4. Dialog - validera, förankra och kommunicera arbetet

Det initiala arbetet har varit fokuserat på att ta fram en första (beta-)version av den tekniska plattformen, föra en bred dialog med aktörer samt att se över vägvalen inför plattformens vidareutveckling. Former för en lämplig upphandling och beskrivning av funktionalitet har setts över inför piloten. En betaportal direktupphandlades, utvecklades och lanserades den 14 december 2012 tillsammans med en första uppsättning datakällor.

Separata möten och workshops har löpande genomförts för att kvalitetssäkra utvecklingen.

Figur 2 Arbetsplanen för regeringsuppdraget.

Budget

Förbrukade medel fram till 2013-03-15 är 723 027 kronor, enligt fördelning i tabell nedan.

Utgifter	
Extern dialog	59 670
Tävlingar	360 000
Teknisk utveckling	286 135
Resor	17 223

2 Plattformen öppnadata.se

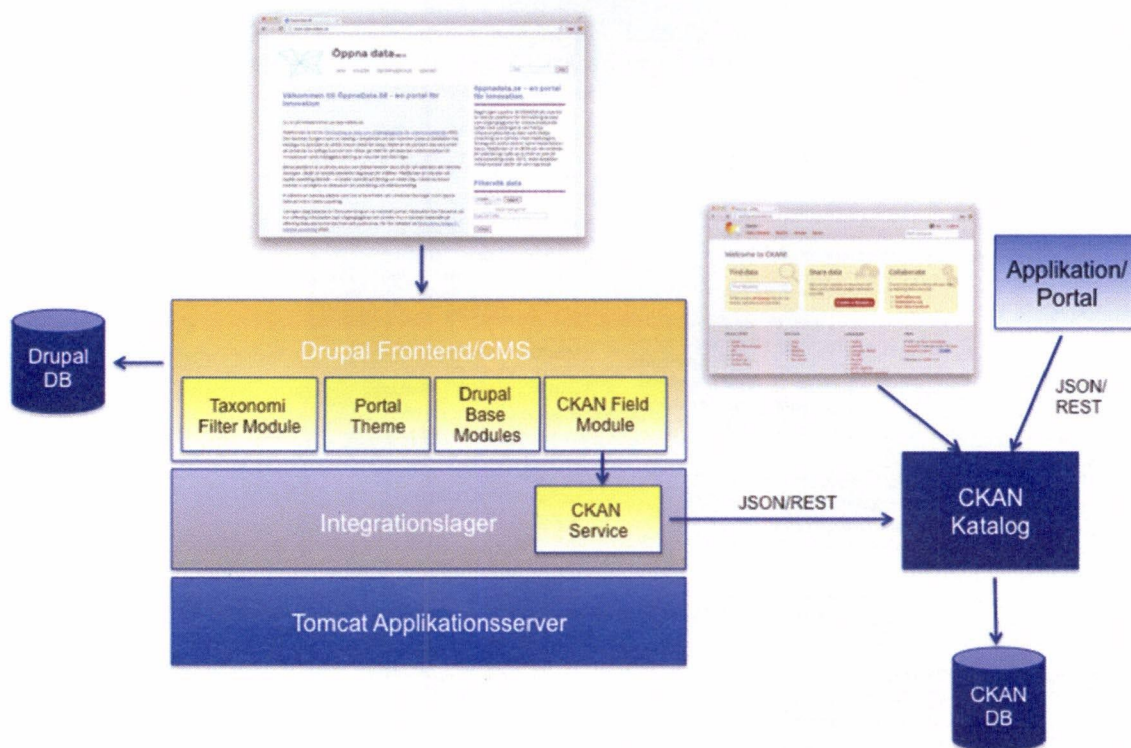
Not 4. En portal direktupphandlades, utvecklades och lanserades den 2012-12-14.

Arbetet med plattformen har byggts på den förstudie³ som genomfördes under våren 2012 inom ramen för arbetet med regeringens e-förvaltningsstrategi. Betaportalen har byggts av Softhouse med stöd av Generic.

Plattformen är en s.k. BETA och ska användas för utvärdering i syfte att ta fram en plan för vidareutveckling under 2013. Antal datakällor är därför initialt begränsat. Nya datakällor har efter hand lagts till, bland annat från en tjänst på portalen där aktörer kan föreslå källor att publicera.

³ Länk:

[http://www.vinnova.se/PageFiles/591806061/Slutrapport%20F%
c3%b6rstudie%20Nationell%20Portal%
20Inkl%20bilagor.pdf](http://www.vinnova.se/PageFiles/591806061/Slutrapport%20F%c3%b6rstudie%20Nationell%20Portal%20Inkl%20bilagor.pdf)

Figur 3. Övergripande bild över portalens tekniska lösning, baserad på en integrerad miljö bestående av komponenterna CKAN och Drupal. Miljön hålls ihop av ett integrationslager och kör på en applikationsserver, och driftas i en s.k. molntjänst.

2.1 Extern dialog, kommunikation och spridning

- Not 5. I samarbete med nyckelorganisationer har Forum för öppna data etablerats, med fullsatta aktiviteter och höga deltagarantal via webben.
- Not 6. Ett stort antal möten och inledande samråd har genomförts.

Egna initierade aktiviteter

Inom ramen för regeringsuppdraget har VINNOVA tillsammans med andra E-delegationen, SKL och Näringsdepartementet arrangerat tre *Forum för öppna data*.

Syftet har varit att dela erfarenheter och höja kunskapsnivån, men inte minst att kunna föra en dialog runt utvecklingen av den tekniska plattformen. Det första mötet, 3 oktober, hade som fokus att diskutera behov och kravställning på den tekniska plattformen. Under det andra mötet, 7 november 2012, sammanfattades resultatet och då presenterades även planerna för det fortsatta arbetet. Det tredje mötet, 6 december 2012, gav en förhandsvisning av betaportalen för uppmärksamhet och synpunkter.

Samtliga forumträffar har webbsänts live med betydande deltagande online. Forumen samlar knappt 100 deltagare på plats, med upp till det dubbla antalet deltagare via webben. Alla forum finns tillgängliga efteråt på offentliga videotjänster.

Välkommen till konferens:

Forum Öppna Data – tema internationell och nationell översikt

Konferensen vänder sig till organisationer och företag som arbetar med eller planerar att öppna upp datakällor. Den riktar sig även till verksamhetsutvecklare, utvecklare och IT-chefer.

Vad händer runt om i världen och vad kan vi lära oss av det? Vilken ny mark bryts i svenska strategiska projekt? Under detta forummöte kommer vi att genom Gartner's analytiska chef ta pulsen på den internationella scenen inom "open data". Dessutom kommer vi få en exposé av framgångar såväl som utmaningar av svenska satsningar. Frågan för dagen handlar om hur vi bäst kan sprida och få effekt av det som görs.

VINNOVA, Edelegationen och Sveriges Kommuner och Landsting bjuder in till ett forummöte om öppen data. Forumet är öppet för samtliga intressenter som har öppna data på sin agenda och vi uppskattar deltagande från näringslivsaktörer och övriga civilsamhället.

Forum Öppna Data är platsen där vi kommer att informera, diskutera och lyfta fram de viktiga frågorna för en lyckad nationell satsning.

Innehållet för detta forum:

- Uppföljning från forummöte #2 den 7/11 samt aktuell information om det pågående arbetet med portalen öppnadata.se.
- Gartner's chefsanalytiker Andrea Di Maio om open gov/open data (på Engelska).
- Exposé av nationella initiativ. VINNOVA har under våren 2012 finansierat 22 projekt inom öppna datakällor. Projekten kommer presentera resultat och erfarenheter. VINNOVA kommer dessutom att presentera nästa generation öppna dataprojekt.
- Debatt kring gemensamma utmaningar.
- Diskussion i mindre grupper om bland annat hur vi kan

Fakta:

Andrea Di Maio (Milan, Italy) is a vice president and distinguished analyst in Gartner Research. He focuses on the public sector, with particular reference to e-government strategies, Web 2.0 open government, cloud computing, the business value of IT, open-source software, green IT and the impact of technology on the future of government.

I VINNOVAs utlysning Öppna datakällor finansierades 22 projekt på totalt sex miljoner för att stimulera processen att publicera mer öppna data. Projekten ska bland annat bidra till att bolagsdata, trafikinformation och data angående elförbruknings görs tillgänglig.

Praktisk information:

När Torsdagen den 6 december kl 09:30-16:00, kaffe och smörgås samt registrering från kl 09:00.

Var Norra Latin, Stockholm. hitta hit

Hur Anmälan senast den 29 november. Ej avbokad anmälan 24h innan faktureras 500 kr; att skicka ersättare är ok. Begränsat antal platser.

Figur 4. Exempel på inbjudan till ett av forummötena.

Den 31 januari 2013 hölls en separat *workshop* om kritik, återkoppling och stöd till vägval för det fortsatta arbetet med att vidareutveckla portalen. Resultaten av workshopen kommer bilda underlag för fortsatt utveckling och upphandling under 2013.

Deltagande i andra events

Att delta i konferenser, seminarier och workshops organiserade av andra aktörer har varit ett centralt sätt att sprida information och lyssna in perspektiv från de aktörer som publicerar data, utvecklar förutsättningar för att publicera data eller som vill vidareutnyttja data på olika sätt. VINNOVA får inbjudningar att tala om portalen på ett stort antal externa aktiviteter och försöker delta så långt det är praktiskt möjligt.

Under 2012 har projektledningen på VINNOVA medverkat i ett 20-tal externa sammankomster för att beskriva arbetet med den tekniska plattformen, lyssna in andra aktörer och för att diskutera. Exempel på aktiviteter är Internetdagarna 2012 (webbtjänster och API:er), i-Days 2012 (interaktion och visualisering), Hacks&Hackers 1 (databasjournalistik), IT-branschens råd för öppna data (privata företag), Geodatarådets styrelse (geodata och policy) och Språkrådet (metadata och svenska tjänster).

Stöd för att skapa tjänster och vidareutnyttja öppna data

Den tekniska plattformen innehåller inte ännu en samlad miljö för utvecklare. Inom ramen för regeringsuppdraget har VINNOVA gett stöd för flera organisationer och grupper av aktörer att genomföra tävlingar eller hackathons där utvecklare kan samlas och bygga e-tjänster på data som tillgängliggjorts för vidareutnyttjande.

De huvudsakliga aktiviteterna på detta område är Travelhack (<http://travelhack.se/>) och West Coast Big Apps (<http://bigapps.se/>), som under 2013 kommer genomföra insatser med inriktning på vidareutnyttjande av öppna data.

Insatser för att stärka utbudet av datakällor

Sedan 2011 arbetar VINNOVA med öppen innovation och öppna data. Anledningen är att öppna data, speciellt för digitala innovationer, är en central resurs och förutsättning för att kunna bygga nya tjänster.

Inom programmet Öppen innovation har två offentliga utlysningar genomförts under 2012. Sammanlagt 39 projekt har delat på 15 miljoner kronor, ofta med motsvarande motfinansiering från projekten. Fullständig lista över projekten finns på VINNOVAs webb⁴.

2.2 Internationell kvalitetssäkring

Not 7. Kontakt har etablerats med internationella aktörer som Open Data Institute (ODI), Open Knowledge Foundation (OKFN) och European Public Sector Information Platform (ePSIconf).

Utvecklingen kring området att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande går fort. Andra länder har delvis redan gjort det som beskrivs i regeringsuppdraget. Att dra lärdomar från andras erfarenheter av att skapa tekniska plattformar har varit ett viktigt inslag. I ett längre perspektiv är det också viktigt att Sveriges plattform tekniskt bygger en struktur som fungerar mot internationella satsningar. Tekniska vägval, mjuka internationella standarder, licensalternativ, integritet och säkerhet är exempel på internationella frågor som bevakats för att validera och vidareutveckla den svenska tekniska plattformen på lämpligt sätt.

⁴ <http://www.vinnova.se/sv/Aktuellt--publicerat/Pressmeddelanden/2012/2012-06-11-Opna-datakallor-ger-stora-affarsmojligheter/>

Figur 5. Bild från besök från Open Data Institute, en oberoende aktör som fokuserar på gränsöverskridande vidareutnyttjande av data.

Att delta i konferenser, seminarier och workshops har varit ett centralt sätt att både fånga och sprida erfarenheter. *Kontakt har etablerats med centrala aktörer* som Open Data Intitute (ODI), Open Knowledge Foundation (OKFN) och European Public Sector Information Platform (ePSIconf).

2.3 Nära förestående arbete

Följande är arbete som påbörjats:

- Förberedelser av ny upphandling baserat på analysen av betaportalen.
- Strategiska projekt och insatser för att simulera vidareutnyttjande.
- Kontakt med Dir 2013:2 - Bättre förutsättningar för vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen
- Vidareutveckla arbetsplanen och stärka portalens genomförandekapacitet. Sakkunnig kompetens är upphandlad.